

Nu i februari 1988 har ett hundratal antagna kommunala räddningstjänstplaner sänts in till räddningsverket. Visserligen saknas ännu 2/3 av landets kommuner men vi kan ändå urskilja några tendenser i materialet, eftersom SRV har haft tillgång till de allra flesta kommuners planer redan under remisstiden.

Räddningstjänstplanen ska beskriva hur en kommun valt att organisera och dimensionera sin räddningstjänst. Planen beskriver övergripande hur räddningstjänsten är uppbyggd men ska också ge vissa väsentliga detaljuppgifter om bl a beredskap, personalens antal och kompetens, vissa viktiga resurser, samverkan och avgränsningar mot andra räddningstjänster. Det finns givetvis klara paralleller med de tidigare brandordningarna men också stora skillnader, särskilt beskrivningen av riskobjekt och samverkan. En "översättning" av brandordningen till räddningstjänstplan, som några kommuner försökt sig på, är givetvis helt otillräckligt.

Syftet med räddningstjänstplanerna är flerfaldigt. De skall underlätta tillsyn och möjliggöra effektiv samordning men de skall också ge kommuninnehavarna information om hur räddningstjänsten är beskaffad. Det är viktigt att planerna utformas så att man når målen. Många kommuner lyckas bra med det men åtskilliga skulle kunna lägga ner ytterligare möda.

Planerna ska redovisa den ambitionsnivå kommunen valt för räddningstjänsten. Den nivå man väljer bör givetvis vara möjlig att hålla med hänsyn till ekonomiska och andra förutsättningar. Det finns emellertid faktorer kommunen inte kan kontrollera. Det gäller t ex tillgången på framför allt högre befäl. På SRV anser vi att kommunen ska välja kompetensnivå för sitt befäl med hänsyn till den aktuella räddningstjänsttopografien. Den brist på befäl som f n råder bör inte påverka valet. Det är räddningsverkets ambition att på kortast möjliga tid råda bot på befälsbristen genom att prioritera SRV:s utbildning för "bristkategorier" och arbeta för högre intagning till högskolan i Lund.

Tolkningen av begreppet § 43-anläggning har varit ett problem på många håll. Det är angeläget att vi åstadkommer en bred gemensam uppfattning om vad som bör hänföras till § 43.

Alla är troligen helt överens om att uppbyggnaden av räddningstjänsten i en kommun skall bygga på en ingående kunskap om riskerna i kommunen. Många kommuner har också ingående analyserat hotbilder och risker som har betydelse för räddningstjänstens numera vidgade ansvarsområde och tagit hänsyn till dessa kunskaper. De har då arbetat inom ett område där vi ännu har otillräckligt kunnande. Det är utomordentligt väsentligt att effektiva metoder för att identifiera och analysera risker för olyckor utarbetas.

Räddningsverket arbetar f n intensivt, i nära samverkan med forskningsinstitutioner, företrädare för den kommunala räddningstjänsten och andra intressenter, på att färdigställa en handbok i riskhantering. Handboken skall finnas tillgänglig i kommunerna nästa år. Räddningstjänstplanerna ska inte vara statiska dokument. I takt med att samhället eller räddningstjänstens förutsättningar förändras bör innehållet i planerna ändras. Kanske kan en mer ingående riskanalys, utförd med hjälp av de metoder som handboken kommer att innehålla, att utgöra en lämplig grund för nästa, förbättrade version av den kommunala räddningstjänstplanen.

Ulf Boghammar